

Колекції митців архітектурного факультету Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка у фондах науково-технічної бібліотеки

У статті розглядаються книжкові колекції мистецьких видань науковців кафедри образотворчого мистецтва архітектурного факультету Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка в фонді науково-технічної бібліотеки університету.

Ключові слова: образотворче мистецтво, художня кераміка, скульптура, архітектурний факультет Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

The article deals with book collections of artistic editions by scientists of the Department of Fine Arts of the Architectural Faculty of Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University in the Scientific and Technical Library Fund of the University.

Key words: fine arts, artistic ceramics, sculpture, architectural faculty of Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk.

Фонди вітчизняних наукових бібліотек містять колекції творів мистецтва і живопису, і ці зібрання по праву є гордістю кожної книгозбірні. Збереження унікальних книжкових видань, особистих колекцій творчих надбань, створених митцями університету та надання доступу до них є важливою складовою інформаційної та соціокультурної діяльності бібліотеки.

Фонд науково-технічної бібліотеки Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка має унікальне зібрання видань мистецьких творів науково-педагогічних працівників – інтелектуальних надбань, створених майстрами кафедри образотворчого мистецтва архітектурного факультету ПолтНТУ. До нього входять альбоми репродукцій, фотоальбоми, періодичні видання, аркушеві образотворчі видання тощо. Колекція образотворчих документів включає все розмаїття творчої спадщини митців-педагогів – графіку, скульптуру, кераміку, твори живопису та декоративно-прикладного мистецтва. Розкриття творчих надбань, створених нашими педагогами є важливою запорукою естетичного виховання користувачів бібліотеки, особливо – молоді: студентів, аспірантів, молодих науковців.

Мистецька спадщина у фондах науково-технічної бібліотеки дозволяє їй користувачам заглибитись у духовну скарбницю, відчутти неповторність та актуальність творчості митців Полтавщини.

Різноманітна за техніками виконання, стилістикою, способами художнього бачення та творчими концепціями, колекція представлена

творами народних художників України Павла Волика, Олександра Левадного, скульпторів Валерія Голуба, Сергія Журавльова, художників Володимира Безуглова, Олега Перця, Тетяни Зіненко, мистецтвознавця Віталія Ханка та інших майстрів, творчість яких позначена високим рівнем технічної майстерності і яскравим особистим баченням світу.

Павло Волик. Сучасним Куїнджі називають митця поціновувачі його живопису. Так, мистецтвознавець Віталій Ханко зазначає: «В творчості Павла Волика тематика рідного краю, а ширше України, пов'язана з сивою язичницькою дійсністю, історичним буттям і сучасністю. Він віддає перевагу врочисто-обрядовим дійствам під час святкування Коляди, Нового року, темам материнства, весілля, народного життя в його різних аспектах та створенню образів народних героїв Максима Залізняка, Григорія Сковороди, Марусі Чурай» [1].

Народний художник України, член Національної Спілки художників України, лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка, лауреат премії імені Миколи Ярошенка Павло Іванович Волик народився 1941 року у Котельві. Працює в жанрі пейзажу та декоративного мистецтва, нагороджений медаллю «За трудову доблесть».

Твори митця зберігаються в музеях Полтавщини, України, Німеччини; та приватних зібраннях: Англії, Греції, Грузії, Індії, Канади, США, Росії, України, Франції, Ямайки.

Персональна виставка Павла Волика під поетичною назвою «Україно, любове моя...» була представлена і у створеному в грудні 2016 року в Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка Центрі сучасного мистецтва – осередку мистецького життя університету.

У творах художника розкривається вся краса і неповторність України: Запорізька Січ, Карпати, Батурин, Краснокутський дендропарк. Все це є підсумком тривалих подорожей та досліджень історії України.

«Коли мандрував, дізнався чимало цікавого з історії нашої країни. У Котелевському районі на Полтавщині є Більське городище – найбільше поселення Європи доби пізньої бронзи та раннього заліза. Там є земляні вали, старіші за славнозвісну Китайську стіну. На тій же Хортиці є скіфська могила, яка давніша від єгипетських пірамід. Якщо врахувати і те, що заселення Європи відбувалося з північного Причорномор'я, з території України, то можна вважати, що Україна – праматір європейських народів», – зазначає Павло Волик [5].

Павло Волик – професор кафедри образотворчого мистецтва ПолтНТУ, навчає живопису талановиту студентську молодь.

Наукові інтереси завідувача кафедри образотворчого мистецтва ПолтНТУ, доцента Тетяни Зіненко зосереджені в сфері проблем сучасного українського мистецтва, сучасної професійної кераміки, мистецьких симпозіумів в Україні та в світі, а також історії керамічного виробництва Полтавщини ХХ століття. Тетяна Миколаївна – кандидат мистецтвознавства, член Національної спілки художників України, член Українського керамічного товариства, організатор і член журі багатьох симпозіумів художньої кераміки в Україні та за її межами, учасник наукових конференцій різного рівня, де досліджувалися проблеми професійної художньої кераміки та сучасного мистецтва. Була особливим гостем унікальної виставки – Міжнародного творчого практикуму з художньої кераміки, що проходив 26 серпня 2017 р. у Чернівцях.

Левадний Олександр Миколайович – народний художник України, член Національної спілки художників України, професор кафедри образотворчого мистецтва ПолтНТУ. Працює в галузі декоративно-прикладного мистецтва (ткацтво). Основні твори: гобелени – «Миргородські джерела», «Жабокрицький майдан», «Прекрасна мить довжиною у життя», «Витоки», «Родина», «Знак долі», «Горизонти пам'яті» та багато інших. Отримав диплом у номінації «Кращий гобелен».

Автор всеукраїнського мистецького проекту «Арт-текстиль-2016», Олександр Левадний зазначає: «У нас є великий скарб, який накопичувався сторіччями. І потрібно заявляти про це на рівні Міністерства культури України, Верховної Ради України, щоб не пропало наше мистецтво. Тому що мистецтво формує в суспільстві духовну енергетику. Якщо цього не буде – не буде й держави».

Безуглов Володимир Васильович – доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, член Національної спілки художників України, український художник, графік, живописець.

Учасник міжнародних та національних виставок у США, Швеції, Канаді, ФРН, Болгарії, мав персональні виставки у ФРН (Штутгарт) та Болгарії (Велико-Тирново), Харкові, Києві. Серед творів художника: серії офортів «Блокнот репортера», «Ікар» («Ікар-1», 1982; «Ікар-2», 1986; «Ікар-3», 1988), «Сорочинський ярмарок», «Картинки з ярмарку», «Українське прислів'я», графічна серія «Гра», малярські композиції сюрреалістичного характеру з монохромною тональністю – «Лабіринт», «07. 11. 89», «17. 02. 90», «12. 03. 90», «24. 07. 90», «25. 05. 91».

Митець має помітний індивідуальний почерк, досконало володіє різними технічними засобами графічного мистецтва та живопису. Твори художника відображають не реальну дійсність, а перетворений

уявленням світ фантастичної, умовної реальності, в образах, які несуть характер метафори.

Роботи зберігаються у музеях Полтави: краєзнавчому, Державному музеї-заповіднику «Поле Полтавської битви»; Державному музеї-заповіднику М. Гоголя (с. Гоголеве Шишацького району Полтавської області), фондах Міністерства культури і мистецтв України, Дирекції виставок Національної спілки художників України, в музеях країн СНГ, приватних колекціях Канади, Болгарії, Польщі, Швеції, ФРН.

Журавльов Сергій Олександрович – художник-кераміст, член Національної спілки художників України, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва ПНТУ імені Юрія Кондратюка. Автор творів «Флора», «Червоне і біле», «Трійця» та ін. За високі творчі надбання, кращі здобутки, які утверджують гуманістичні й національні ідеали Батьківщини, духовні та культурні цінності українського народу, вагомий внесок у розвиток національно-культурного життя Полтави та Полтавщини став лауреатом премії імені Миколи Ярошенка 2016 р. в номінації «Образотворче мистецтво. Скульптура». Неодноразово бере участь у керамічних симпозиумах і мистецьких пленерах в Україні та у всеукраїнських художніх виставках. Так, досить гучно заявив про себе композицією «Грації» на Першій всеукраїнській виставці «Сучасне мистецтво вогню» України (кераміка, скло, метал), яка стала дійсно першою не тільки за доби Незалежності України, а й за всю історію України

Старший викладач кафедри образотворчого мистецтва, член Національної спілки художників України Перець Олег Олександрович – знаний в Україні і за її межами кераміст. Напрямок власних творчих пошуків називає «українським наївним романтизмом». Митець творить у царині не лише кераміки, а й живопису, скульптури, графіки. Був учасником Першого Всеукраїнського симпозиуму-практикуму монументальної керамічної скульптури, що відбувся в Опішному з 23 червня до 13 липня 1997 р., учасник інших мистецьких заходів всеукраїнського та міжнародного рівнів. Виплекав цілу плеяду молодих талановитих художників-керамістів, які впевнено перемагають на конкурсах та фестивалях, влаштовують власні виставки та вернісажі.

Голуб Валерій Петрович – старший викладач кафедри образотворчого мистецтва ПолтНТУ. Валерій Петрович є автором пам'ятника видатному інженерові-винахіднику, теоретику космонавтики Юрію Кондратюку, який знаходиться на території ПолтНТУ і чие ім'я носить наш університет. Крім того, разом зі ще одним полтавським скульптором, Дмитром Коршуновим, працювали над пам'ятником Марусі Чурай (або, як ще його називають, «пам'ятним знаком українській пісні»), що розташований у центрі Полтави

біля театру ім. М. Гоголя; над погруддям Тарасу Шевченку в Лубнах, над пам'ятником Івану Яковичу Глобі, військовому писарю Запорізької Січі, який є засновником міста Глобине, скульптурою Святого Архистратига Михаїла, яку встановлено у Глобиному в Свято-Михайлівському парку, Святому Василю (Зеленцову) що на території собору Макарія Каневського та ще багатьма витворами скульптурного мистецтва Полтави і області, демонструючи високий рівень творчих можливостей.

Ханко, Віталій Миколайович – мистецтвознавець, історик, бібліограф, музейник, педагог, заслужений працівник культури України. Він – нащадок козацького роду. Закінчив Миргородський керамічний технікум ім. М. Гоголя (1962), Інститут малярства, скульптури та архітектури ім. І. Ю. Рєпіна в Ленінграді (1969). З 1995 по 2016 р. викладав на архітектурному факультеті Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. Член Національної спілки художників України, Національної спілки майстрів народного мистецтва України, міжнародної Асоціації арткритиків (АІСА, у Парижі при ЮНЕСКО). В. Ханко – член редакційної ради журналу «ПСВ», автор понад 1700 праць, серед них – присвячені мистецькій спадщині краю, храмовій архітектурі, діячам культури і мистецтва, меценатам церкви, такі як – «Словник мистців Полтавщини»; «Миргородський мистецький словник (кінець XVII- початок XXI сторіччя)»; «Лекції з історії мистецтва», «Шевченкіана художника і мистецтвознавця О. Сластьона» (Київ, 1988), альбом «Михайло Коргун – різьбяр» (1994), «Полтавський худ. Музей» (Полтава, 1994), «Скульптор Михайло Гаврилко і його трагічна доля в період розгрому УНР». Полтавська Петлюріана (1994); «Будинки народних шкіл за проектами О. Сластьона», збірник наукових праць (Київ, 2000) та багато-багато інших. Він – лауреат обласної премії імені Панаса Мирного.

Віталій Ханко – автор першої в Україні великої регіональної енциклопедії – унікального двотомника «Енциклопедія мистецтва Полтавщини», який став першою в Україні масштабною регіональною художньою енциклопедією. Матеріали для неї – про діячів мистецтва, меценатів і фундаторів храмів, про населенні пункти Полтавщини (осередки розвитку мистецтва, художні навчальні заклади, музеї й мистецькі збірки, промислові артілі та фабрики художніх виробів тощо) – Віталій Ханко збирав протягом 40 років (!). Унікальність книги ще й у тому, що вона висвітлює художній процес краю протягом величезного історичного періоду – від давніх часів до XXI століття.

Численні наукові праці Віталія Миколайовича Ханка відомі далеко за межами Полтавщини.

Варто зазначити, що НТБ по праву гордиться мистецькими виданнями в своєму фонді, активно популяризує цю літературу, присвячуючи їй презентації, огляди, віртуальні виставки; окрім того – постійно використовує її під час тематичних книжкових виставок та переглядів, поглиблюючи тим самим знання студентської молоді про надбання майстрів.

Колекція мистецтвознавців – ресурс, що постійно розвивається. Фонд бібліотеки періодично поповнюється новими цінними книжковими зібраннями видатних митців Полтавщини. Бібліотека відкрита для всіх охочих презентувати свої мистецтвознавчі та наукові проекти, видання, публікації та для дослідників, що мають на меті ґрунтовне вивчення художнього мистецтва Полтавщини, його майстрів, творів і напрямків.

Колектив науково-технічної бібліотеки на даний час активно працює над створенням віртуальної експозиційної бази названих видатних митців, яка б надала змогу через новітні технології ознайомитися з нею спраглий до знань студентській молоді України та світу.

Маємо сподівання, що така література буде продовжувати надходити до колекції науково-технічної бібліотеки ПолтНТУ й надалі з метою доступності широкому загалу користувачів НТБ.

Література

1. Павло Волик : каталог виставки : Художнє дерево, художній метал, килимарство, скульптура, малярство / упоряд. і авт. вступ. ст. В. М. Ханко ; Полт. обл. орг-ція Спільки художників України. – Полтава : Астрея, 1991. – 20 с.: іл.
2. Степовик Д. В. Сіяч на ниві національного: мистецтвознавець Віталій Ханко / Д. В. Степовик ; ред. О. В. Ханко. – Київ : Вид. Остап Ханко, 7515 (2007). – 19 с.: іл.
3. Федорук О. К. Ратай українського поля: мистецтвознавець Віталій Ханко / О. К. Федорук ; ред. О. В. Ханко. – Київ : Вид. Остап Ханко, 7515 (2007). – 11 с.: іл.
4. Ханко О. В. Ювілейне сімдесятиліття: мистецтвознавець Віталій Ханко / О.В. Ханко. – Київ : Вид. Остап Ханко, 7515 (2007). – 11 с.: іл.
5. Художник Павло Волик: «Україна – праматір європейських народів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bastion.tv/news/hudozhnik-pavlo-volikh-ukrayina-pramatir-uevropjskih-narodiv/> (дата звернення 19.01.2017). – Назва з екрана.
6. Шибанов Г. Талант, який усе життя шукає таланти / Г. Шибанов // Українське слово. – Київ, 2008. – 2–15 січ. (№ 1–2). – С. 9.